

Euroopa
Komisjon

MIS ON ELI MAKRO- PIIRKONDLIK STRATEEGIA?

Euroopa Liidu (EL) makropiirkondlik strateegia on poliitikaraamistik, mis võimaldab samas piirkonnas asuvatel riikidel tegeleda üheskoos ühiste probleemidega ja leida neile lahendusi või kasutada paremini ühist potentsiaali (nt seoses reostuse, navigeeritavuse või ülemaailmse ärikkonkurentsiga jne). Selle kaudu saavad need riigid kasu tugevdatud koostööst, et muuta oma poliitika tõhusamaks, kui oma probleemidega omaette tegeledes oleks suudetud. ELi makropiirkondlikke strateegiaid võivad toetada ELi fondid, sealhulgas Euroopa struktuuri- ja investeerimisfondid.

ELi makropiirkondlike strateegiate eduvõimaluste suurendamiseks peavad neis osalevad partnerid (liikmesriigid, piirkonnad, kohalikud omavalitsused, vabaihendused jne) tuginema oma tegevuses mõnele tähtsale põhimõttele: asjaomane partnerlus ja sobiv koostöömehhanism, tegevuse hea kooskõlastatus seoses asjaomase poliitika ja rahastamisallikatega ning kõrge koostöövalmidus makropiirkonna riikides ja sektorites ning nende vahel.

KES ON STRATEEGIA ALGATAJA?

ELi makropiirkondlike strateegiate algatajad ja taotlejad on samas geograafilises piirkonnas asuvad asjaomased ELi liikmesriigid (ja teatavatel juhtudel ka ELi mittekuuluvad riigid). See toimub Euroopa Ülemkogu kaudu. Euroopa Ülemkogu ettepaneku alusel koostab Euroopa Komisjon strateegiad ja võtab need ka vastu.

Seetõttu on need strateegiad puhtal kujul valitsustevahelised algatused ning nende rakendamine tugineb väga suurel määral osalevate riikide pühendumisele ja heale tahtele. Sealjuures on protsess sama tähtis nagu tulemuski – see peab olema kaasav ja suunatud alt üles, et tagada vastutuse võtmine.

PÕHIOMADUSED

Strateegiad ei kaasne ELi uute fondide, õigusaktide ega ametlike struktuuridega, vaid need tuginevad kooskõlastamisele ja sünergiale. See tähendab kõigi olemasolevate rahastamisallikate (ELi, riiklike, piirkondlike, erasektori jne) võimalikult hästi ärakasutamist, olemasolevate õigusaktide paremat rakendamist ja kõigil tasanditel olemasolevate institutsioonide paremat kasutamist.

ELi makropiirkondlikud strateegiad käsitlevad teatavale geograafilisele piirkonnale omaseid probleeme ja võimalusi, mis on liiga kohalikud, et pakkuda otsest huvi kogu ELile, kuid liiga ulatuslikud, et neid siseriiklikul tasandil tõhusalt lahendada. Teisisõnu on need sillaks ELi ja kohaliku poliitikaloo vahel.

Nende strateegiate eesmärgid on strateegilised, pikaajalised ja osalevate riikide poolt ühiselt kokkulepitud. Eesmärgid on erinevad, olenevalt asjaomase makropiirkonna vajadustest, kuid esmatähtsaks tuleb seada strateegilised teemad, mis annavad lisandväärtust ELi horisontaalsetele poliitikavaldkondadele.

Igasse strateegiasse on kaasatud väga mitmesuguseid osalejaid kõigil tasanditel (rahvusvahelisel, siseriiklikul, piirkondlikul ja kohalikul), sektorites (avalik ja erasektor ning kodanikuühiskond) ja erialastes valdkondades, luues sellega aluse sidusale riikide- ja valdkondadeülelele mitmetasandilisele juhtimisele.

Siiani on vastu võetud neli ELi makropiirkondlikku strateegiat ning neist igapähega kaasneb ka tegevuskava, mida ajakohastatakse regulaarselt lähtuvalt tekkivatest vajadustest ja muutuvast kontekstist:

- ELi Läänemere piirkonna strateegia (2009);
- ELi Doonau piirkonna strateegia (2010);
- ELi Aadria ja Joonia mere piirkonna strateegia (2014) ja
- ELi Alpi piirkonna strateegia (2015).

Nendega on seotud 19 ELi liikmesriiki ja kaheksa ELi mittekuuluvat riiki, esindades üle 340 miljonit inimest¹.

- **19 ELI LIIKMESRIIKI:** Austria, Bulgaaria, Eesti, Horvaatia, Itaalia, Kreeka, Leedu, Läti, Poola, Prantsusmaa, Rootsi, Rumeenia, Saksamaa, Slovakkia, Sloveenia, Soome, Taani, Tšehhi Vabariik ja Ungari.
- **KAHEKSA ELI MITTEKUULUVAT RIIKI:** Albaania, Bosnia ja Hertsegoviina, Liechtenstein, Moldova, Montenegro, Serbia, Šveits ja Ukraina.

Mõned ELi riigid, nagu Saksamaa ja Sloveenia, osalevad kolmes strateegias, aga Horvaatia, Itaalia ja Austria osalevad kahes. Kolm ELi mittekuuluvat riiki (Bosnia ja Hertsegoviina, Montenegro ja Serbia) osalevad kahes ELi makropiirkondlikus strateegias.

PÕHIOSALEJAD STRATEEGIAS

Igasse makropiirkondlikku strateegiasse on kaasatud väga mitmesuguseid osalejaid ning nende juhtimiskord on veidi erinev, sest selles võetakse arvesse ka piirkondlikku eripära. Sellegipoolest on neil ka ühiseid põhiraakendajaid.

ELi tasand

Euroopa Komisjonil on juhtiv roll strateegia peamise elluviimisetappide strateegilisel kooskõlastamisel. Lisaks koguneb ELi makropiirkondlike strateegiate kõrgetasemeline töörühm 28 ELi liikmesriigi ja kõigi strateegiates osalevate ELi mittekuuluvate riikide esindajatega koosolekutele, kus arutatakse üldist lähenemisviisi kõigile ELi makropiirkondlikele strateegiatele.

Riiklik või piirkondlik tasand

Igas osalevas riigis vastutavad riiklikud koordinaatorid strateegia üldise kooskõlastamise ja selles riigis rakendamise toetamise eest.

Temaatilise valdkonna tasand

Temaatilisi valdkondi juhivad temaatilise valdkonna koordinaatorid (poliitika- või prioriteetsete valdkondade, horisontaalsete meetmete, sammaste või meetmete koordinaatorid), kes esindavad makropiirkondlikke huve. Neid toetavad vastavad koordinaatorid asjaomastes piirkondades, kes on jagatud juhtühendadesse. Nende põhiülesanne on edendada ühisprojekte, mis aitavad kaasa strateegia eesmärkide täitmisele. Lisaks on nende ülesanne mõjutada selliste projektide tulemuste ja edu põhjal asjaomaste riikide ja piirkondade poliitika sisu ja rakendamist, et parandada pikas perspektiivis makropiirkonna ülemaailmset positsiooni.

STRATEEGIAÜLENE KOOSTÖÖ

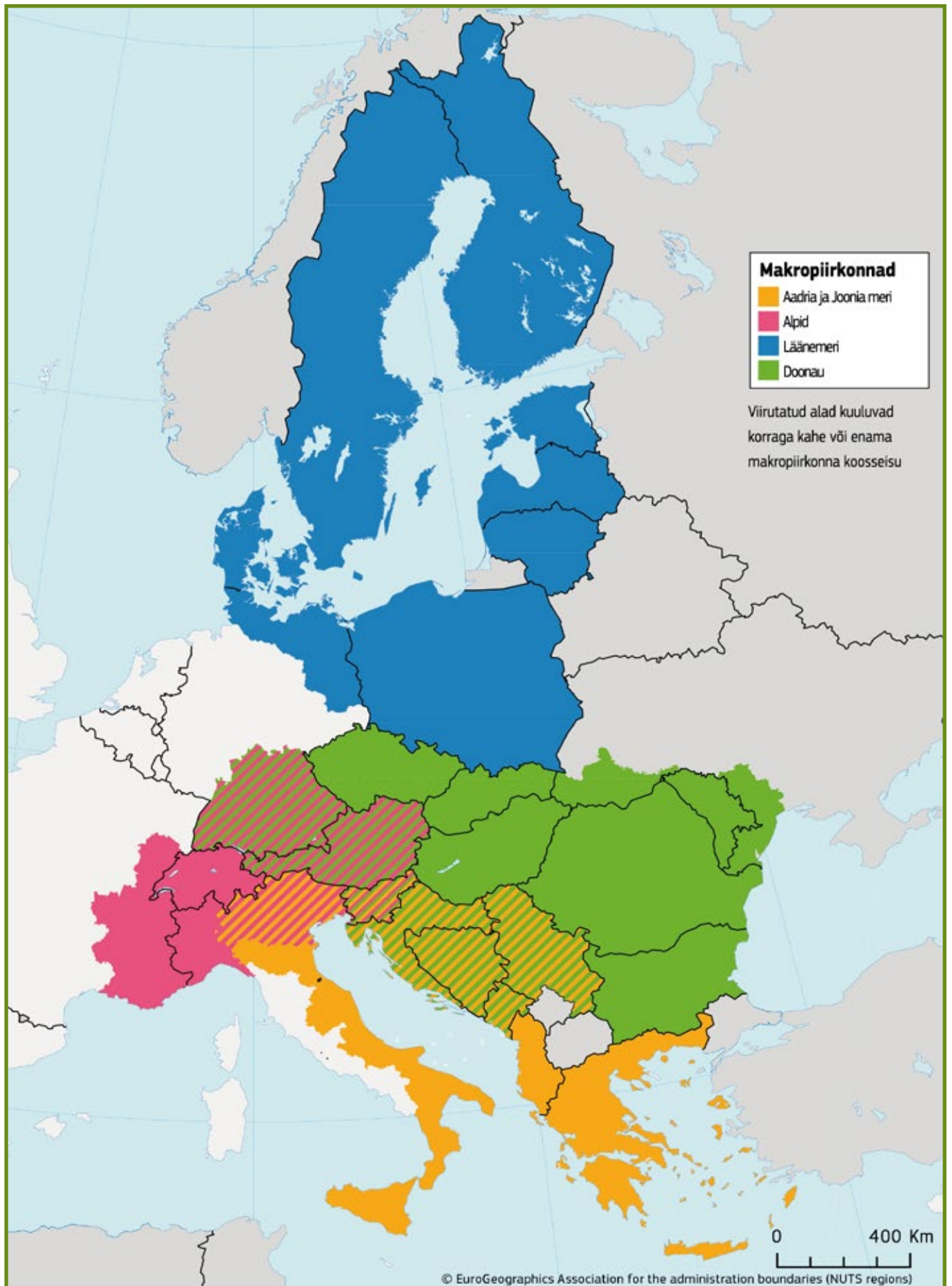
Erinevate makropiirkondlike strateegiate vaheline koostöö ja kooskõlastamine on otsustava tähtsusega maksimaalse vastastikuse kasu ja mõju saavutamiseks. See on veelgi tähtsam, kui strateegiad on geograafiliselt kattuvad. Strateegiaülene koostöö võib toimuda erineval kujul (nt ühisprojektide rakendamine, parimate tavade ja kogemuste jagamine jne).

Nendeks on näiteks:

- ELi makropiirkondlike strateegiate nädala korraldamine 2017. aasta septembris Sloveenias (Portorož) teavitustegevuse parandamiseks ja selle kohta teabe jagamiseks;
- kahe makropiirkonna sidusrühmade rakendatav projekt DanuBalt tervishoiualase uuendus- ja teadustegevusega seotud lõhe ületamiseks Doonau ja Läänemere piirkondade vahel;
- piirkondliku koostööõukogu ja ÜRO Keskkonnaprogrammi ühiselt korraldatud seminar Sarajevos aprillis 2016, mis võimaldas ELi Aadria ja Joonia piirkonna strateegia (EU-SAIR) ning ELi Doonau piirkonna strateegia (EUSDR) juhtivatel ametnikel võrrelda Lääne-Balkani piirkonna keskkonnaprobleemidega seotud prioriteete;
- strateegiate EUSDR ja EUSAIR märkimisväärse geograafilise kattuvuse tõttu (Sloveenia, Horvaatia, Serbia, Montenegro ning Bosnia ja Hertsegoviina) on peetud ühiskoo-solekuid ühist huvi pakkuvates temaatilistes valdkondades (nt transport, energeetika ja keskkond). Sarnaseid koosolekuid on peetud ka strateegiate EUSDR ja EUSALP peamiste osalejate vahel näiteks energeetika teemal.

Kokkuvõttes iseloomustab makropiirkondlike strateegiate lisandväärtust nende valdkondadeüleline lähenemisviis, riikidevaheline mõõde (sh ELi mittekuuluvate riikide osalemine) ja panus parema mitmetasandilise juhtimise heaks. See on siiski ambitsioonikas mõte, mille väljakujunemine ja viljakandmine nõuab veel aega.

1) Allikas: Eurostat, Maailmapank, NSI Ukraine

LISATEAVE:

ELi makropiirkondlikud strateegiad

http://ec.europa.eu/regional_policy/et/policy/cooperation/macro-regional-strategies/

ELi Läänemere piirkonna strateegia –
www.balticsea-region.eu/

ELi Aadria ja Joonia piirkonna strateegia –
www.adriatic-ionian.eu/

ELi Doonau piirkonna strateegia –
www.danube-region.eu/

ELi Alpi piirkonna strateegia –
www.alpine-region.eu/

@RegioInterreg, @EU_Regional

Väljaannete talitus

Küsimusi Euroopa Liidu kohta?
Europe Direct saab aidata:
00 800 6 7 8 9 10 11,
<http://europedirect.europa.eu>

Käesoleva väljaande interaktiivne versioon koos veebisisu linkidega on saadaval PDF-failina ja HTML-vormingus:
http://ec.europa.eu/regional_policy/et/information/publications/

© Euroopa Liit, 2017

Kaanefoto: © Creative Commons – Pixabay
Uuesti kasutamine on lubatud tingimusel, et viidatakse allikale.

Euroopa Komisjoni dokumentide uuestikasutuspoliitika on reguleeritud otsusega 2011/833/EL (ELT L 330, 14.12.2011, lk 39).

Et kasutada või reprodutseerida fotosid või muud materjali, mille autoriõigus ei kuulu ELile, tuleb taotleda luba otse autoriõiguse valdajatelt.

PDF

ISBN 978-92-79-76615-2

doi:10.2776/913263

KN-07-17-103-ET-N